

کاربرد نمودهای فعل در زبان روسی

تألیف

گ. ل. سکوارتسوا

ترجمه

دکتر آرش گل اندام

استادیار دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه گیلان

انتشارات دانشگاه گیلان

۱۳۹۸

شابک: ۷-۲۰۴-۱۵۳-۶۰۰-۹۷۸

سرشناسه	: سکوارتسوا، گالینا لئونیدوونا Skvortsova, G. L. (Galina Leonidovna)
عنوان و نام پدیدآور	: کاربرد نمودهای فعل در زبان روسی / گ. ل. سکوارتسوا؛ مترجم آرش گل‌اندام؛ ویراستار علمی شهناز محمدزاده.
مشخصات نشر	: رشت: دانشگاه گیلان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۲ ص.
شابک	: 978-600-153-204-7
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: عنوان اصلی: . Употребление видов глагола в русском языке
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: زبان روسی -- دستور
موضوع	: Russian language -- Grammar
موضوع	: زبان روسی -- کتابهای درسی برای خارجی‌ان -- فارسی
موضوع	: Russian language -- Textbooks for foreign speakers -- Persian
موضوع	: زبان روسی -- خودآموز
موضوع	: Russian language -- Self-instruction
شناسه افزوده	: محمدزاده، شهناز، ۱۳۴۹-، ویراستار
شناسه افزوده	: Mohamadzadeh, Shahnaz
شناسه افزوده	: گل‌اندام، آرش، ۱۳۵۵-، مترجم
شناسه افزوده	: Golandam, Arash
شناسه افزوده	: دانشگاه گیلان
رده بندی کنگره	: PG۲۱۱۲/۲ ک۸۱۷
رده بندی دیویی	: ۴۹۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۵۲۰۴۷۶

اداره چاپ و انتشارات دانشگاه گیلان

نام کتاب

: کاربرد نمودهای فعل در زبان روسی

مؤلف

: گ. ل. سکوارتسوا

مترجمان

: دکتر آرش گل‌اندام

ویراستار علمی

: دکتر شهناز محمدزاده

نوبت چاپ

: اول، ۱۳۹۸

ناشر

: انتشارات دانشگاه گیلان

شمارگان

: ۱۰۰۰ جلد

قیمت

: ۴۰۰۰۰۰ ریال

* هر گونه چاپ و تکثیر فقط در اختیار انتشارات دانشگاه گیلان است.*

هدف این کتاب آموزش کاربرد صحیح نمودهای افعال، در چارچوب برنامه آموزشی پایه می‌باشد. کتاب دارای مطالب تئوری و عملی می‌باشد. مطالب درسی در قالب مقایسه‌ای نمود استمراری با نمود مطلق به همراه توضیحات بوده و به‌منظور درک بیشتر مطالب ارائه‌شده تمرینات مختلفی داده می‌شود.

کتاب موردنظر برای دانشجویان خارجی در مقاطع ابتدائی و پیشرفته با گرایش علوم انسانی نوشته شده است. از این کتاب می‌توان در گرایش‌های علوم پایه و فنی نیز استفاده نمود.

مقدمه

کتاب آموزشی فوق مربوط به دانشجویان خارجی با گرایش علوم انسانی و برای سطوح ابتدایی و پیشرفته نوشته شده است. از آن همچنین می‌توان در گروه‌های آموزشی با گرایش‌های علوم پایه و فنی نیز استفاده کرد چراکه مطالب آموزشی کتاب به صورت متون کوچک ارائه شده و قابلیت انتخاب بخش‌هایی از آن به تناسب سطح علمی دانشجو را داراست.

در تألیف این کتاب مؤلف از آثار دانشمندانی همچون آم. لوموف، یو. س. ماسلوف، آ. ب. باندارنکو، ا. پ. راسسودوا و همچنین تجربیات چندین ساله به دست آمده در طی دوران تدریس زبان روسی به خارجی‌ها که در کتب ا. پ. راسسودوا، ن. آ. لوبانوا، ل. و. استپانوا، ل. ن. شودوا، ت. گ. ترافیموا به کار رفته است، استفاده کرده است.

کتاب دارای هفت فصل می‌باشد که دربرگیرنده مطالب نظری و عملی است. در فصل‌های یک تا پنج نمود مطلق و استمرار فعل، در زمان‌های گذشته، آینده، وجه امری، وجه مصدری و در ساختار جملات مرکب مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد. در فصل ششم متن‌های به منظور تکرار و فعال‌سازی مطالب یاد گرفته شده در کلام و گفتار گنجانده شده است. در فصل هفتم به منظور خود ارزیابی، تمریناتی در خصوص انتخاب نمود صحیح فعلی در نظر گرفته شده.

هدف اصلی کتاب آموزش کاربرد صحیح نمود فعلی بر اساس برنامه اصلی به دانشجویان خارجی در محیط گفتاری می‌باشد.

ارائه مطالب در کتاب به روش آموزش مطالب از شکل به محتوا و معنی چیده شده است که، به نظر مؤلف این امر، ذاتیت و مطابقت بیشتری با دوره‌ی آموزشی مقدماتی دارد. ارائه مطالب آموزشی در سطح مناسب به نمود استمرار و نمود مطلق فعل بوده و به همراه توضیحات می‌باشد. از آوردن اصطلاحات تخصصی در این زمینه خودداری شده، چراکه هدف اصلی تمرکز بیشتر بر جنبه عملی و کاربردی موضوع است.

به منظور یادگیری بیشتر هر موضوع در کتاب، از انواع تمرینات زیر استفاده می‌گردد.

۱. تمرینات مربوط به شناخت و درک مطالب آموزش داده شده؛
۲. تمرینات به منظور فعال کردن مطالب آموزشی؛
۳. تمرینات گفتاری به منظور به کارگیری و کاربرد مطالب آموزشی در گفتار، و همچنین به منظور کنترل و ارزیابی مطالب آموخته شده؛
۴. تمرینات انتهایی و خودآزمایی

به دلیل مشکلات زیاد دانشجویان خارجی در تشخیص مفاهیم همچون تداوم عمل، تکرار عمل در خصوص نمود استمراری فعل و مفاهیم نتیجه بخشی مربوط به نمود مطلق فعل در شکل‌ها و وجه‌های مختلف فعل زبان روسی، در تمامی فصول به آن‌ها اشاره شده است. در تنظیم کتاب آموزشی از نقاشی‌های آقای خ. بیدستروپ، داستان‌ها، طنزها، آثار نویسندگان روس و مطالب مطبوعات استفاده شده است. مؤلف به‌نوبه خود از تقریظ نویسان خانم ت. ک. وُسترتسوا، گ. و. راگولسکایا با بت تذکرات پر ارزش که باعث بهبود تألیف این کتاب شده‌اند، کمال تشکر را داراست.

www.ketab.ir

مقدمه مترجم

یکی از مهم‌ترین مشکلات زبان آموزان ایرانی هنگام یادگیری زبان روسی به‌خصوص در محیط غیرزبانی، نمود استمراری^۱ فعل و نمود مطلق^۲ فعل زبان روسی می‌باشد. بحث نمود استمراری و مطلق فعل زبان روسی چون دارای ویژگی‌های دستوری منحصر به فرد خود در زبان روسی بوده و دستور زبان فارسی در بخش فعل، فاقد تقسیمات مشابه فعلی با زبان روسی می‌باشد، موجب ایجاد مشکلات بسیار هنگام درک و معنی جمله می‌گردد. یکی از مشکلات در درک نمود استمراری و مطلق فعل زبان روسی در رابطه با زمان این گونه افعال می‌باشد. درک زمان و فهم آن به‌نوبه خود در تسهیل درک درست نمود استمراری و مطلق فعل زبان روسی کمک می‌کند.

فعل در زبان‌های روسی و فارسی هر دو جزو اقسام کلام به شمار می‌رود، تقسیمات زمانی فعل در هر دو زبان وجود دارد که در هر زبان دارای ویژگی‌های خاص خود می‌باشند. اما بحث فعل را در این کار نباید بدون در نظر گرفتن نقش زمان در فعل در هر دو زبان مورد بررسی قرار داد. در زبان روسی و فارسی از نظر زمان، افعال به سه زمان تقسیم می‌گردند که عبارت‌اند از گذشته، حال، آینده. در زبان فارسی ما شاهد انواع زمان گذشته می‌باشیم: ماضی ساده، ماضی استمراری، ماضی مستمر، ماضی نسبی، ماضی بعید. لیکن در زبان روسی، ما شاهد این نوع تقسیمات نیستیم. در زبان روسی از لحاظ زمانی فعل‌ها به گذشته استمراری^۳ و مطلق^۴، حال استمراری^۵ و آینده استمراری^۶ و مطلق^۷ تقسیم می‌گردد. لحاظ شناسه هر دو زبان مشابه عمل کرده و هر دو می‌توانند هم با شناسه جدا (منفک) و هم با شناسه‌های متصل به کار روند. در خصوص مصدر، بن، معلوم و مجهول، لازم و متعدی، صرف فعل‌ها، هر دو زبان دارای ویژگی‌های مشابهی هستند.

برخی از نموده‌های یک فعل واحد بر عمل محدود شده اشاره می‌کنند که به آن‌ها نمود مطلق گفته می‌شود، و برخی دیگر که علائم محدود کننده ندارند نمود استمراری فعل می‌باشند. مفهوم دستوری نمود فعلی، تمامی فعل‌های زبان روسی را در بر می‌گیرد.

در مقابل نمود فعل زبان روسی، در زبان فارسی مفرد دستوری مستقیم و تطابق یکسان و یک‌به‌یکی وجود ندارد. لیکن از آنجایی که مفهوم نمود فعل زبان روسی را نمی‌توان بدون بحث زمانی

1. Несовершенный вид = ЧСВ

2. Совершенный вид = СВ

3. Прошедшее время несовершенного вида

4. Прошедшее время совершенного вида

5. Настоящее время несовершенного вида

6. Будущее время несовершенного вида

7. Будущее время совершенного вида

در نظر گرفت، در زبان فارسی به‌منظور ارائه مقابله و بیان مفهوم نمود فعل زبان روسی از ابزار دیگری تحت عنوان شکل‌های فعلی، می‌توان سود جست.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	ب
مقدمه مترجم	ث
فصل اول: کاربرد نمود استمراری و مطلق افعال در زمان گذشته	۱
۱-نمود استمراری فعل در مفهوم تداوم عمل و نمود مطلق فعل در مفهوم نتیجه‌بخشی (زمانی که برای نتیجه‌بخشی عمل صرف شده است)	۲
۲-کاربرد نمود استمراری فعل در معنی و مفهوم حالت و نمود مطلق فعل در معنی و مفهوم لحظه بروز حالت.	۳۱
۳-کاربرد نمود استمراری با مفهوم ناپایداری نتیجه عمل در زمان گفتار	۳۸
فصل دوم: کاربرد نمود استمراری و مطلق افعال در زمان آینده	۵۳
فصل سوم: کاربرد نمود استمراری و مطلق افعال در وجه امری	۶۳
فصل چهارم: کاربرد نمود استمراری و مطلق افعال در حالت مصدری	۸۱
فصل پنجم: کاربرد نمودهای استمراری و مطلق افعال در جمله‌های مرکب تابعی	۹۹
فصل ششم: تمرین مطالب خوانده شده	۱۱۱
فصل هفتم: تمرین برای خودآزمایی	۱۲۹
منابع	۱۳۳